

N:o 75.

Af herr **J. Bratt**, angående beviljande för år 1891 af ett anslag å 200,000 kronor till fortsättande af Karlsborgs fästningsbyggnad.

I Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof meddelas, att chefen för fortifikationen i underdånig skrifvelse den 13 sistlidne november ytterligare framhållit de af honom vid flera föregående tillfällen anförda skäl, som både från försvarets och klok hushållnings synpunkt tala för att kraftigare än hittills bedrifva Karlsborgs fästningsbyggnad. Chefen för landtförsvarsdepartementet, långt ifrån att bestrida den fulla giltigheten af hvad chefen för fortifikationen sålunda anført, uttalar fast mera oförtydbart såsom sin åsigt, att det vore önskligt, att årsanslagen till Karlsborg »utginge med betydligt högre belopp, än nu är fallet.»

Kongl. Maj:ts proposition innehåller emellertid i denna del begäran endast om det under sist förflutna år beviljade anslagsbeloppet af 150,000 kronor.

Jag är icke i tillfälle att närmare pröfva de skäl, som föranledt departementschefen att, med erkännande af det välgrundade i chefens för fortifikationen förnyade framställning om ökad byggnadsanslag till Karlsborg, äfven nu lemna denna framställning utan afseende samt föreslå Kongl. Maj:t att »uteslutande» för ett ändamål — anskaffande af artillerimateriel — söka användning för den »ökade tillgång», som vid innevarande års statsreglering »får för landtförsvaret tagas i anspråk.» Emellertid — så vidt frågan om Karlsborgs »vara eller icke vara» är af båda statsmagterna principielt afgjord — finnas, efter min mening, stora anledningar att taga i

öfvervägande, huruvida icke de ökade tillgångar, som nu för landtförsvaret möjligen kunna blifva till förfogande, böra åtminstone i någon mån tillgodogöras för *den* punkt af Sveriges område, af hvars beskaffenhet vid ett mot oss rigtadt anfallskrig vår motståndsförmåga *särskildt* måste bli i hög grad beroende.

Karlsborgs stora betydelse för Sveriges försvar har i tal och i skrift, i *alla* befästningskomitéers och militära auktoriteters i ämnet afgifna utlåtanden, i Kongl. Maj:ts propositioner, i Riksdagens förhandlingar, i den dagliga pressen blifvit så ofta och så eftertryckligt framhållen, att ytterligare, vidlyftigt ordande derom måste anses här öfverflödigt. Endast i några få hufvudpunkter tillåter jag mig därför erinra:

att Karlsborgs *ändamål* är att, om vi anfallas, utgöra *dels* förvaringsort för rikets valutor och dyrbaraste lösa egendom *dels*, och framför allt, hufvuddepôt för samtliga de förnödenheter — vapen, ammunition, beklädnad, utredning, proviant, sjukvårdsartiklar m. m. — hvilkas befintlighet, tryggade upplagsplats och beqväma försändelse äro grundvilkor för försvarskrigets genomförande; vidare att vara samlingsplats för reservtrupper, replipunkt för till äfventyrs slagna trupper o. s. v.;

att, med afseende härpå, Karlsborgs läge är ur *strategisk* synpunkt det mest gynsamma, enär fästningen på samma gång den ligger undandragen de stora strategiska linier, längs hvilka fiendens hufvudstyrka kan antagas skola operera, genom sin sjötrafik till Vetterns alla hamnar, deraf flertalet nu mera hafva jernväg, lätt kan komma i förbindelse med hvilket operationsområde som helst i mellersta Sverige;

att i *taktiskt* hänseende fästningens läge är icke mindre fördelaktigt, oangriplig som den är på större delen af sin omkrets, omöjlig att kringrännas och uthungras med mindre fienden antingen inträngt i Vettern med ett större antal krigsfartyg eller helt och hållet cernerat samma sjö — eventualiteter, som emellertid äro af den natur, att de tills vidare kunna lemnas utom räkningen — hvarförutom anmarschvägarne från landsidan, gående genom tre hufvudpass, kunna beherskas från terrängdelar (Vaberget), som nu mera ingå i befästningsområdet;

att emellertid fästningen, om den skall kunna fylla sin uppgift, ovilkorligen kräfver såväl *tillräckliga*, *ändamålsenliga förrådsbyggnader* och *öfriga lokaler* af olika slag som *försvarsanstalter*, nog starka, att på behörigt afstånd kunna hålla hvarje ströfcorps, som fienden, väl inseende platsens utomordentliga vikt för landets försvar, icke lär underlåta att mot densamma afsända, så vidt strategiska och taktiska möjligheter dertill skulle öppna sig;

att både för förrådsbyggnader och försvarsanstalter högst betydliga och jemförelsevis dyrbara arbeten ännu återstå att utföra, innan fästningen kan blifva i stånd att fylla sin uppgift; samt slutligen

att — oafsedt tidsförlusten, som kan blifva ödesdiger — endast ur ekonomisk synpunkt ökad byggnadsanslag bör anses nödvändigt, enär det innebär en stor misshushållning att bedriva stora byggnadsföretag med små byggnadsanslag, något som ofta, och senast i chefens för fortifikationen ofvan åberopade skrifvelse, blifvit framhållet.

På grund af hvad här är anfördt hemställer jag,

att, till fortsättande af Karlsborgs fästningsbyggnad, Riksdagen för år 1891 beviljar på extra stat det af chefen för fortifikationen föreslagna beloppet: 200,000 kronor.

Stockholm den 25 januari 1890.

John Bratt.